

42900
Ak-142

T.C
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü

Sayı : 32070953-610/591
Konu : Soru Önergesi

11.06.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: 2/5/2014 tarih ve 43452547-120.00-176094 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde alınan Ankara Milletvekili Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ'nin tarafıma tevcih ettiği 17/4/2014 tarihli ve 7/42700 esas numaralı yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

Sürdürülebilir büyüme ve istihdam artışı için yatırım ortamının iyileştirilmesi ile ekonominin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlamak ve bu sayede daha etkin ve verimli bir vergi sistemi oluşturmak, uygulanmakta olan gelir politikalarının temel amaçları arasında yer almaktadır.

Bu kapsamda, yatırımları desteklemek ve istihdamı artırmak amacıyla 2006 yılından itibaren kurumlar vergisi oranı yüzde 30'dan yüzde 20'ye indirilmiştir. Böylece, 2002 yılında yüzde 65 olan kurum kazançları üzerindeki vergi yükü yüzde 34'e düşürülmüş olup, OECD ülkeleri arasında kâr dağıtımında toplam vergi yükü sıralamasında Türkiye 2002 yılında en yüksek üçüncü ülke iken, 2014 yılı itibarıyla yirmi sekizinci sıraya gerilemiş bulunmaktadır.

Benzer şekilde istihdam üzerindeki vergi yükleri de azaltılmıştır. En yüksek vergi dilimine uygulanan fon payı dahil yüzde 49,5'lik vergi oranı yüzde 35'e; en düşük vergi dilimine uygulanan fon payı dahil yüzde 22'lik vergi oranı ise yüzde 15'e düşürülmüştür.

2008 yılı başından itibaren yürürlüğe giren ve başta OECD ülkeleri olmak üzere modern vergi kanunlarının çoğunda yer alan asgari geçim indirimi müessesesiyle, ücretlinin medeni ve ailevi durumunu esas alan ücret vergilemesi rejimine geçilmiştir. Böylece, asgari ücretin yarısından başlamak üzere, ücretlerin önemli bir kısmı bazı durumlarda ise tamamı (4 çocuklu asgari ücretli) vergi dışında bırakılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiş olan Gelir Vergisi Kanun Tasarısında ise üçüncü çocuk için indirim oranı %5'ten %10'a çıkartılarak, 3 çocuklu asgari ücretli için gelir vergisi yükünün sıfıra çekilmesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan, genel olarak sigorta primi işveren hissesinin 5 puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanmakta olup, buna ilaveten sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi dikkate alınarak belirlenmiş olan 52 ilimizdeki on ve üzerinde sigortalı çalıştıran işyerlerinde ilave olarak 6 puan daha işveren prim teşviki imkânı getirilmiştir.

Bütün bu uygulamalar neticesinde, ülkemizde istihdam üzerindeki vergi yükü önemli ölçüde azaltılmış olup, Türkiye, OECD ülkeleri arasında evli ve iki çocuklu bir çalışanın ortalama ücreti üzerindeki vergi yükü sıralamasında 2007 yılında yüzde 42,7 ile ikinci sırada yer almışken, 2013 yılı sonu itibarıyla yüzde 37,4 ile sekizinci sıraya gerilemiş bulunmaktadır.

Ayrıca, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesine, üretim ve istihdamın artırılmasına, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesine, uluslararası doğrudan yatırımların artırılmasına, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik olarak 2009 yılında uygulanmaya başlanan yeni teşvik sistemi, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı ile daha kapsamlı hale getirilmiştir.

Yeni teşvik sistemi; genel, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların teşviki uygulamalarından oluşmakta olup, bu sistemde iller, sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak altı bölgeye ayrılmıştır. Bu kapsamda yapılan yatırımlar, yatırımın niteliği ve yapıldığı bölge dikkate alınarak belirlenmiş olan katma değer vergisi (KDV) istisnasından, gümrük vergisi muafiyetinden, vergi indiriminden, sigorta primi işçi/işveren hissesi desteğinden, yatırım yeri tahsis ve faiz desteğinden yararlanabilmektedir.

Yeni teşvik sisteminde yatırımların işletmeye başlanmasından sonra yararlanılabilen indirimli kurumlar vergisi uygulamasından, yatırım döneminde de yararlanılabilmesi imkânı getirilmiştir. Bunun yanı sıra göreceli olarak daha az gelişmiş illerde 31/12/2023 tarihine kadar yapılacak teşvik belgeli yatırımlarda, fiilen istihdam edilen işçiler için uygulanan asgari ücretin brüt tutarı üzerinden hesaplanan gelir vergisinin 10 yıl süre ile beyanname üzerinden terkin edilebilmesi mümkün kılınmıştır.

Üretim ve ihracatın bilgi ve teknoloji yoğun ve dolayısıyla katma değerli bir yapıya kavuşturulması için Ar-Ge, yenilik ve yazılım faaliyetlerine 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda yer verilen hükümler ile vergisel ve diğer destek unsurları sağlanmıştır.

Ülkemizin katma değer zincirinde daha yukarı seviyelere taşınabilmesi amacıyla 6518 sayılı Kanun ile Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen 5/B maddesi ile de; Ar-Ge, yenilik ve yazılım faaliyetlerinin ticarileştirilmesine yönelik vergisel destekler getirilmiştir. Bunlara ilaveten, girişimcilik, hizmet ihracı ve bireysel katılım sermayesine yönelik olarak sağlanan destekler ile de bu alanlarda yatırım ve iş ortamının geliştirilmesine yönelik vergisel destekler sağlanmış bulunmaktadır.

Ayrıca, ekonomik ve sosyal politikalarla uyumlu, yatırımları ve istihdamı artıran, mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu teşvik eden, vergi güvenliğini güçlendirmek suretiyle kayıtlı ekonomiye geçişi hızlandıran, verginin tabana yayılması suretiyle vergi oranlarının düşürülmesine imkân sağlayan, vergilendirmede verimliliği esas alan adil bir gelir vergisi sistemi oluşturmak amacıyla hazırlanan Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Diğer taraftan, Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program, Yıllık Program ve Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Vergi ve Teşvikler Teknik Komitesi ile Yatırım Yeri, Çevre ve İmar İzinleri Teknik Komitesince oluşturulan eylem planları başta olmak üzere hazırlanmış bulunan diğer politika dokümanları kapsamında; istihdam ve yatırımların teşvik edilerek iş ortamının iyileştirilmesi, yatırıma elverişli Hazine arazilerinin tespiti, bürokratik süreçlerin azaltılması ve karşılaşılan diğer sorunların çözülebilmesi amacıyla gerekli olan çalışmalar kamu finansmanı ve bütçe imkânları çerçevesinde yürütülmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı